

MESLEK YÜKSEKOKULU ÖĞRENCİLERİNİN AKADEMİK ERTELEME ALGILAMALARI

Dilek KEKEÇ MORKOÇ*
Cumhur ERDÖNMEZ**

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, Çanakkale Meslek Yüksekokulu İktisadi ve İdari Programlar Bölümü Öğrencileri arasında akademik erteleme davranışlarının yaygınlığı ile demografik özellikler ve bireysel tercihlerle olan ilişkileri ortaya konmaya çalışılmıştır.

Araştırmaya Çanakkale Meslek Yüksekokulu İktisadi ve İdari Programlarda öğrenim gören toplam 496 önlisans öğrencisi katılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak Akademik Erteleme Ölçeği, Balkıs (2006) tarafından geliştirilen ve Türkçeye uyarlanan "Aitken Erteleme Eğilimi" anketi uygulanmıştır. Elde edilen veriler SPSS 15.0 programı aracılığıyla analiz edilmiştir. Elde edilen bulgular ile daha önce yapılan araştırmalar ile tartışılmış ve önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Erteleme, Akademik Erteleme

* Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi-Öğretim Görevlisi

** Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi-Öğretim Görevlisi

* Çalışmanın bir kısmı 9. Ulusal Büro Yönetimi ve Sekreterlik Kongresinde sunulmuştur.

THE ACADEMIC PROCRASTINATION PERCEPTIONS OF THE STUDENTS OF ÇANAKKALE VOCATIONAL COLLEGE

ABSTRACT

The purpose of this study is to reveal the prevalence of academic procrastination behaviours, demographic characteristics and the relations toward their individual preferences of the students of the Department of Economic and Administrative Programs of Canakkale Vocational College. A total of 496 undergraduate students who study in Economic and Administrative Programs of Canakkale Vocational College have participated in this survey. In this survey, the questionnaire of Aitken Delay Tendency improved by Balkis (2006) and adapted into Turkish has been carried out. The data obtained have been analysed through the "Statistical Packet for Social Sciences" (SPSS) 15.0 packet program. The findings obtained and surveys implemented previously have been compared, discussed and some suggestion have been set forth.

Keywords : Delay, Academic Procrastination

GİRİŞ

Zaman hayattır. Zaman geri döndürülemez ve hiçbir şey zamanın yerini tutamaz. Zamanı boş yere harcamak hayatı harcamaktır (Lakein. Çev. Tezcan, 1995, 11). Zaman, her meslekte bireyler üzerinde baskı oluşturan ve değeri çok az anlaşılan kaynaktır. Başarı ve başarısızlığın arkasında zamanın etkin kullanımı vardır. Zamanı etkin kullanabilmek için yapılacak işlerin planlanması zamanı yönetmede etkili olmaktadır (Tengilimoğlu, Coşan2004:239).

Zamanyönetiminin tuzaklarından biri olan erteleme davranışı hayatın akışını ve hedeflere ulaşmayı engellemekte ya da geciktirmektedir. Yaşamın birçok alanında, bir işi bugün yerine, başka bir güne ertelemek için gerekçeler bulmak zor değildir. Yapılması gereken ve büyük önem taşıyan işler ile sorumlulukların son ana kadar yapılmadığı, ertelendiği, geciktirildiği sıklıkla

görülmektedir. Oysaki ertelenen işlerin, sonra yapılması daha fazla zaman harcamayı gerektirmektedir.

Erteleme, birçok insanın sıklıkla kullandığı ve olumsuz sonuçlar yaratan kişileri etkileyen bir sorundur. Ertelemenin ana nedenlerinden biri alışkanlıklar olduğu ifade edilebilir. Genellikle sevilmeyen, zor gelen işlerin ertelendiği görülmektedir (Joseph çev. Koşar, 1997, 55).

1. ERTELEME VE AKADEMİK ERTELEME KAVRAMI

Erteleme; öncelikli bir etkinliğin, daha az önceliği olan bir diğeri ile değiştirilmesine, veya işi ağırdan almaya denir (Aşık, 2009: 19). Türk Dil Kurumu, Erteleme için “sonraya bırakmak”, “tehir etmek”, “tecil etmek”, “talik etmek” olarak açıklanmıştır (<http://www.tdkterim.gov.tr>). Öncelikli bir etkinliğin, daha az önceliği olan bir diğeri ile değiştirilmesine, olumsuz erteleme veya işi ağırdan alma denilmektedir (Erdem ve Kaya, 1998: 104).Erteleme, kişinin kendinden kaynaklanan ve kısa süreliğine kişinin kendini aldatmasının bir sonucudur. Kişiler erteleme davranışını isteyerek veya farkında olmadan davranış şekline dönüştürmektedirler.

Ertelemeyi fark etmek genellikle zordur, çünkü önemsiz bir durum gibi görünür. Yerine getirilmesi gereken bazı işler yapılmış, kalanlar ise yapılmamış, ertelenmiş (Joseph çev. Koşar, 1997: 55) ve erteleme bir davranış şekline dönüşmüştür. Ertelenen iş ne olursa olsun, sonuç aynıdır; ertelenen iş, bir diğeri işi etkiler. Yapılmayan işler birikir ve içinden çıkılmaz bir durum hal alır ve kişide suçluluk, yetersizlik, çaresizlik, umutsuzluk duygularına sebep olabilir. En olumsuzunu da kişiyi akademik, sosyal ve kişisel konularda başarısızlığa sürükleyebileceğidir (www.mc.metu.edu.tr).

Erteleme davranışı akademik başarı için büyük bir engeldir. Özellikle öğrencilerin yaşantısında önemli streslere ve negatif yaşantılarının artışına, öğrenmedeki nicelik ve niteliği azaltan bir etken olmaktadır (Erdoğan, 2008:28). Öğrencilere verilen bir görev veya ödevi bu iş veya ödevin bitirilmesi için kendilerine tanınan sürenin sonuna kadar bekletip teslim edilmeye kısa bir süre kala işi veya ödevi yapmaya başlama karşı karşıya kalınan bir durumdur. İşin teslim edilmesine çok kısa bir zaman kaldığında yapılmaya başlanan iş hem kişinin bu işi yetiştirmek için daha fazla stres yaşamasına ve işin sonlarına doğru zamanının büyük bir çoğunluğunu sadece bu işe harcamasına neden olmaktadır (Parıltı, 2003:3).

Literatür incelendiğinde erteleme türleri ile ilgili farklı sınıflandırmalar yapılmaktadır. Genel olarak (Çakıcı,2003:9);

a) *Akademik Erteleme*: Akademik görevleri (sınavlara hazırlanma, ödevleri yapma gibi...) son dakikaya bırakmak.

b) *Rutin İşlerde Erteleme*: Pek çok günlük işleri yapmayı programlamada zorlanmak ve bu işleri zamanında yapmakta güçlük çekmek;

c) *Kararları Erteleme*: Çatışma durumlarında ya da farklı seçeneklerle karşı karşıya kalındığında karar vermenin geciktirilmesi;

d) *Kompulsif Erteleme*: Kişinin hem karar vermeyi hem de yapması gereken işleri erteleme olarak tanımlanmaktadır. Bununla birlikte konuya ilişkin literatürde, erteleme türlerinin iki temel sınıflandırma içinde değerlendirildiği görülmektedir. Bunlar ise (Kağan, 2009:114);

a) Kişilik Özelliği Olarak Erteleme (Kronik Erteleme):Bireyin çevresiyle baş edebilme sürecinde yetersizlik ve çaresizlik duyguları yaşamasına neden olabilen bir davranıştır. (Alınacak kararlar, günlük işler, özel işler gibi.)

Kronik erteleme ise;

a) Nevrotik Erteleme

b) Kompulsif Erteleme

c) Karar Almayı Erteleme şeklinde sınıflandırmak mümkündür. Kısaca kişinin yaşamın pek çok alanında yapması gereken işleri zamanında tamamlaması konusunda alışkanlık boyutunda zorluk çekmesi, kronik ertelemeyi durumsal ertelemeden ayıran bir özelliktir(Çakıcı, 2003:9).

b) Durumsal Erteleme: Yaşamın belirli dönemlerinde ortaya çıkan, kronik ertelemeye göre daha az görülen ve tipik olmayan bir davranıştır. Genel erteleme ve Akademik erteleme olarak ikiye ayrılır:

Genel erteleme, günlük yaşamda sıklıkla karşılaşılan vergileri, faturaları zamanında yatırmama, randevulara geç kalma, pazartesi gününe hazır olması gereken bir evrakı salı ve daha ertesi günlere bırakma, aileden birine hediye almayı ve ona telefon açmayı ihmal etme gibi gündelik konularla ilgili geciktirmeleri kapsamaktadır.

Akademik erteleme ise, özellikle okullarda öğrencilerden beklenen sınavlara hazırlanma, ödev yapma, akademik danışmanla yapılacak toplantıyı ve projeleri tamamlama gibi alanlarda görülen bir sorundur.

Durumsal erteleme davranışı gösteren bireyler için, bir projeye hem başlamak hem de başladıktan sonra bitirmek oldukça zordur. Dolayısıyla kronik erteleme ile durumsal erteleme arasında bir köprü vardır. İnsanların pek çoğu bu köprüde ortalarda bir yerlerde yer almaktadır.

Erteleme davranışı gerek akademik, gerekse gündelik yaşam süreçlerinde oldukça yaygın olarak görülebilmektedir. Türkiye'de öğrencilerin erteleme davranışının yaygınlığı konusunda yapılan araştırmalar incelendiğinde, erteleme davranışının oldukça yaygın olduğu sonucu ortaya çıkmaktadır. Konu ile ilgili yapılan çalışmaların bazıları aşağıda özetlenmiştir.

Çakıcı (2003), çalışmasında lise ve üniversite öğrencilerinin genel erteleme ve akademik erteleme davranışları özsaygı, çok boyutlu mükemmeliyetçilik, akademik başarı, cinsiyet ve yaş değişkenleri açısından incelenmiş akademik erteleme davranışının öğrenim düzeyi açısından fark gösterdiğini tespit etmiştir.

Gülebağın (2003), çalışmasında öğretmenlerin genel erteleme davranışlarının, cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermediğini bulmuştur. Öğretmenlerin genel erteleme davranışları ile yetişkin yaşamında erteleme davranışları, YEÖ (Yetişkin Yaşamında Erteleme Ölçeği)'nin alt boyutları olan *çalışma yaşamında işleri erteleme davranışları, mali konularda işleri erteleme davranışları ve sosyal yaşamda işleri erteleme davranışları arasında orta düzeyde, pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğunu tespit etmiştir.*

Balkıs (2006), öğretmen adaylarının akademik başarılarına göre akademik erteleme eğilimi düzeylerindeki farklılaşmaya yönelik yapılan analizlerde, öğretmen adaylarında akademik erteleme eğilimi düzeyinin, akademik başarıya göre farklılaştığı ortaya koymuştur. *Düşük akademik başarıya sahip olan öğretmen adaylarının akademik erteleme eğilimi düzeylerinin yüksek olduğunu sonucunu tespit etmiştir.*

Aydoğın (2008), ise çalışmasında, benlik saygısı akademik erteleme davranışını yordamaktadır ve akademik erteleme davranışı arttıkça benlik saygısı azalmaktadır sonucuna ulaşmıştır. *Erkek öğrencilerin, kız öğrencilerden daha fazla akademik erteleme davranışında bulunduğunu ve sayısal, eşit ağırlık ve dil alanında öğrenim gören lise son sınıf öğrencileri arasında akademik erteleme davranışlarında farklılık olmadığını tespit etmiştir.*

Çetin (2009), ise Öğretmen adaylarının görüşlerine dayalı olarak akademik erteleme eğilimlerinin belirlenmeye çalışıldığı çalışmada, öğretmen adayların %33'ünün yüksek düzeyde, %34'ünün ise orta düzeyde erteleme davranışına sahip olduğu tespit etmiş ve araştırmaya katılan eğitim fakültesi öğrencilerin *değişen oranlarda akademik erteleme davranışıyla ilgili problem yaşadıkları ortaya koymuştur.*

Balkıs ve Duru (2009), yaptıkları çalışmalarında öğretmen adayları arasında akademik erteleme davranışının yaygınlığı; erteleme davranışının yaş, cinsiyet, akademik başarı ve bireysel tercihlerle ilişkisi ile bu değişkenlerin akademik erteleme davranışını ne düzeyde yordadığı incelemiştir. Araştırma sonucunda, öğretmen adayların %23'ünün yüksek düzeyde, % 27' inin ise orta düzeyde erteleme davranışına sahip olduğunu tespit etmişlerdir. *Bu sonuçlarla üniversite öğrencilerinin yaklaşık yarısının farklı düzeylerde akademik erteleme davranışıyla ilgili sıkıntıları olduğunu sonucuna ulaşılmıştır.*

Kağan (2009), yaptığı çalışmada, üniversite öğrencilerinde akademik güdülenme, kaygı, zaman yönetimi, genel erteleme davranışı ve akıldışı inançların akademik erteleme davranışını yordayıp yordamadığını ortaya koymaya çalışmıştır. Ele alınan değişkenler içinde *akademik ertelemenin en önemli yordayıcısının genel erteleme (.61)* olduğu görülmüştür. Üniversite öğrencilerinin yaklaşık olarak *yarısı akademik erteleme davranışı göstermekte* olduğu tespit edilmiştir.

Tufan ve Gök (2009) ise, müzik öğretmeni adaylarının akademik ve genel erteleme davranışları ölçülerek; sınıf, cinsiyet, alan çalgısı, mezuniyet sonrası mesleki hedef ve ders türü değişkenleri ile ilişkisi araştırmışlardır. Genel erteleme ve akademik erteleme davranışlarının cinsiyet değişkenine göre fark gösterip göstermediğine ilişkin yapılan analiz sonucunda *erkek öğrencilerin kız öğrencilere oranla hem akademik hem genel erteleme davranışlarını daha çok gösterdikleri saptanmıştır.*

Araştırma sonuçlarında akademik erteleme davranışlarının farklı değişkenlerden etkilendiğini ve çalışmaların birbirini destekleyen sonuçlar elde ettiği görülmektedir. Çalışmada ortaya çıkan bulgular ile daha önce yapılan çalışmalar arasındaki benzerlikler ve olası değişen davranışlar ortaya konulmaya çalışılacaktır.

2. ÇANAKKALE MESLEK YÜKSEKOKULU İKTİSADİ VE İDARİ PROGRAMLAR BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN AKADEMİK ERTELEME ALGILAMALARININ İNCELENMESİ

2.1. Araştırmanın Amacı, Kapsamı ve Yöntemi

Çalışmanın amacı, Akademik Erteleme Davranışının Çanakkale Meslek Yüksekokulu İktisadi ve İdari Programlar Bölümü Öğrencileri arasındaki yaygınlığı ile demografik özellikleri ile bireysel tercihlerle olan ilişkilerini ortaya çıkarmaktır. Akademik erteleme ile ilgili yapılan çalışmaların çoğunun öğretmen ve öğretmen adayları üzerinde yapıldığı tespit edilmiştir.

Meslek yüksekokullarındaki öğrencilerinin eğitim öğretim sürelerinin iki yıl olması dikkate alınarak, öğrencilerin akademik erteleme davranış algılamalarının ne boyutta olduğunu tespit etmeye çalışılacaktır.

Çalışmada, “*Meslek Yüksekokul Öğrencilerinin Akademik Erteleme Algılamalarının Boyutu Nedir?*” Sorusuna cevap aranmıştır.

Araştırmanın çalışma evrenini Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Örneklem ise, Çanakkale Meslek Yüksekokulu İktisadi ve İdari Programlar Bölümü oluşturmaktadır. Araştırma için ayrıca örneklem seçilmemiş, anket uygulandığı sırada sınıfta bulunan tüm öğrenciler araştırma kapsamına alınmıştır. Anketler Öğrenim gören 796 öğrenciden 496 öğrenci üzerinde uygulanmıştır.

Araştırmada öğrencilerin akademik erteleme davranışlarını ölçmek için kullanılan anket formu, Aitken (1982) tarafından, öğrencilerin akademik görevlerini erteleme eğilimlerini ölçmek amacıyla geliştirilmiştir. Ölçek tek boyutlu toplam 16 maddeden oluşan 5’li dereceleme tipi bir ölçektir. Bireylerden kendilerini her madde için 1 (Tamamıyla Yanlış) ile 5 (Tamamıyla Doğru) puan aralığında derecelendirmeleri istenmektedir. Yüksek puanlar *bireylerin yüksek erteleme davranışına* sahip olduklarını gösterir. Ölçeğin uyarlama çalışmaları Balkıs (2006) tarafından yapılmıştır. Yine Balkıs tarafından geliştirilen kişisel bilgi formu ile katılımcıların demografik özelliklerine ilişkin bilgiler geliştirilen “Bilgi Formu” ile toplanmıştır. Bilgi formunda katılımcıların cinsiyeti, yaşı, sınav ve derslere çalışmayı tercih ettikleri zaman dilimi ve akademik başarılarını belirlemeye ilişkin sorular bulunmaktadır. Anketler 2010 Bahar Yarıyılı Nisan ayı içerisinde uygulanmış ve Mayıs ayında elde edilen veriler SPSS 15.0 programı kullanılarak verilerin analizi ve değişkenler arası karşılaştırmalar yapılmıştır.

2.2. Araştırmanın Bulguları ve Değerlendirmeler

Öğrencilerin akademik erteleme eğilimlerinin belirlenmeye çalışıldığı araştırmada akademik erteleme ölçeğinin güvenilirlikleri araştırılmış ve ölçekler güvenilir bulunmuştur. Öğrencilerin Akademik Erteleme eğilimini belirlemeye yönelik ölçeğin güvenilirliği için hesaplanan Cronbach's Alpha İstatistiği 0.823 olarak hesaplanmıştır. Ölçekte yer alan sorulardan gereksiz olan herhangi bir soru bulunmamıştır. Silindiğinde güvenilirliği önemli bir şekilde artıran soru da bulunmamıştır.

Tablo 1: Öğrencilerin Akademik Erteleme Eğilim Ölçeği Güvenirlik Analizi Sonuçları

Maddeler	Ortalama	Std. Sapma	Soru bütün Korelasyon	Soru Silindiğinde Cronbach's Alpha
Bir şeylere başlamayı son ana kadar geciktirim	2,65	1,278	,489	,810
Kütüphaneden ödünç aldığım kitapları zamanında teslim etmeye dikkat etmem.	1,60	1,036	,177	,827
Bir ödevin yapılması gerektiğini bilsem dahi, hiçbir zaman işe hemen başlamayı istemem	2,47	1,352	,498	,809
Günü gününe düzenli olarak çalışmaları yaparak görevlerimi zamanında yerine getirmem.	2,88	1,170	,455	,812
Randevularıma ve görüşmelerime sıklıkla geç kalırım	1,63	1,021	,342	,819
Ödevlerime-çalışmalarına başlamayı o kadar çok geciktiririm ki onları teslim tarihine yetiştiremem	1,58	,955	,490	,811
Genellikle ödevlerimi-çalışmalarımı son teslim tarihine yetiştirmek için acele-acele koşuştururum	2,73	1,394	,322	,822
Bir şeylere (ödev-sınav) başlamam genellikle uzun zaman alır	2,68	1,246	,548	,806
Bir işi gerçekten yapmam gerektiğini bildiğim zaman onu ertelerim.	1,50	,945	,331	,819
Eğer yapmam gereken önemli bir projem-çalışmam varsa ona mümkün olan en kısa zamanda başlamam.	1,73	1,000	,508	,810

Yakın zaman içerisinde bir sınavım varsa, çoğunlukla kendimi sınavdan başka işler yaparken bulurum.	2,50	1,264	,455	,812
Çalışmalarımı genellikle zamanından önce bitiremem.	2,52	1,155	,599	,803
Yapılması gereken işlerime hemen başlamam.	2,30	1,146	,632	,801
Eğer önemli bir randevum varsa giyeceğim kıyafeti bir gün önceden hazırlamak gibi bir huyum yoktur.	1,81	1,192	,315	,821
Üniversitedeki randevularıma zamanından önce gitmem.	1,83	1,022	,379	,817
Genellikle zamanında sınıfta olamam.	1,76	1,070	,353	,818

Ölçekte yer alan soruların genel ortalamasının 2,14 olduğu, minimum ortalamanın 1,496, maksimum ortalamasının da 2.879 olduğu bulunmuştur. Bu sonuçlara göre öğrencilerin ölçekte yer alan sorulara yönelik *genel algılarının* yanlış ya da *çoğunlukla yanlış* olduğu sonucu elde edilmiştir. Öğrencilerin akademik erteleme ölçeği algılarına yönelik betimleyici istatistikleri Tablo 1'de verilmiştir.

Öğrencilerin kategorik özelliklerine göre işlerini geciktirme eğilimleri arasında fark olup olmadığı araştırılmış ve iki kategorik özelliklerde bağımsız çift örneklem t testi, ikiden fazla gruplarda Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) kullanılmıştır. Buna göre; cinsiyete göre erteleme eğilimleri arasında farklılık incelenmiş Erkek öğrencilerin akademik erteleme algılamaları daha yüksek bulunmuştur.

Tablo 2: Cinsiyete Göre Öğrencilerin Ertelme Algıları Farklılık Testi

Ertelme Eğilimi	Cinsiyet	n	Ortalama	Std. Sapma	t	p
Akademik	Kız	285	33,0351	9,39502	-3,163	0,002
	Erkek	201	35,8109	9,71721		

Öğrencilerin *yaş kategorilerine göre ortalama algılamaları* arasında fark olup olmadığı Tek Yönlü Varyans Analizi (TYVA)'ne göre araştırılmış ve

farklılıklar bulunmuştur. Akademik erteleme $F=4,111$ olarak hesaplanmıştır. Fark bulunan yaş'lar ve betimleyici istatistikleri Tablo 3'de verilmiştir. Hangi yaşlar arasında fark bulunduğunu belirlemek için çoklu karşılaştırma testlerinden **Bonferroni Çoklu Test**'ine başvurulmuştur. Bu teste göre yaşı 30+ olan 10 öğrencinin erteleme eğilimleri tüm yaşlardan en düşük bulunmuştur.

Tablo 3: Yaş'lara Göre Öğrencilerin Erteleme Eğilimleri Farklılık Testi

Erteleme eğilimi	Yaş	N	Ortalama	Std. Sapma	Farklı yaşlar
Akademik Erteleme	18-20	296	34,0777	9,54476	18-20_30+
	20-25	167	34,7305	9,23289	20-25_30+
	25-30	13	37,0769	13,44409	25-30_30+
	30+	10	24,4000	7,79173	
	30+	10	20,5000	6,41613	

Öğrencilerin *bölüm kategorilerine göre erteleme algılamaları* arasında fark olup olmadığı TYVA'ne göre araştırılmış ve farklılıklar bulunmuştur. Farklar akademik erteleme $F=3,104$, $P=0,0001$ olarak hesaplanmıştır. Bölümler arasında fark bulunan bölümler ve betimleyici istatistikleri Tablo 4'de verilmiştir.

Tablo 4 incelendiğinde, Yerel Yönetimler Programı öğrencilerinin akademik erteleme eğilimlerinin diğer programlara göre oldukça yüksek (39,4800), erteleme eğilimleri olduğu, en az akademik erteleme eğiliminin ise, Muhasebe 1. sınıf İkinci Öğretim Programı öğrencileri olduğu görülmektedir (30,5385).

Tablo 4: Bölümlere Göre Öğrencilerin Erteleme Eğilimleri Farklılık Testi

Erteleme Eğilimi	Bölüm	N	Ortalama	Std. Sapma	Fark Bulunan Bölümler
Akademik	BYS1	25	31,8800	8,30823	BYS2- MUH2İÖ
	BYS1 İÖ	26	32,4231	8,14456	
	BYS2	27	31,2963	8,05660	
	BYS2 İÖ	27	33,8889	9,84625	
	MUH1	36	34,8611	10,12254	MUH1İÖ- MUH2İÖ
	MUH1İÖ	39	30,5385	8,32196	
	MUH2	38	33,3421	9,35277	
	MUH2İÖ	46	39,2609	10,33104	MUH1İÖ_YER EL
	İŞL1	48	31,5417	8,60964	
	İŞL1İÖ	46	35,2391	9,14375	
	İŞL2	36	36,1389	8,91276	MUH2İÖ_ İŞL1
	İŞL2İÖ	41	32,8537	11,29283	
	HALK. İİ.	26	35,5385	8,63588	
	YEREL	25	39,4800	10,31633	

Tablo 5: Öğrencilerin Çalıştıkları Zaman Dönemlerine Göre Erteleme Eğilimleri Arasındaki Farklılık Testi

Erteleme Eğilimi	Zaman Dönemleri	N	Ortalama	Std. Sapma	Farklılık Bulunan Çalışma Zamanları
Akademik	Sabah	71	30,5493	9,41244	Sabah - Gece
	Öğlen	32	34,6250	8,81622	Sabah - Geç Saatler
	Akşam	158	33,0127	8,70243	Akşam - Geç Saatler
	Gece	118	35,7542	10,11045	
	Geç saatler	88	38,0000	9,47350	Geç Saatler - Birden Fazla Seçenek
	Birden Fazla Seçenek	19	29,3158	8,84466	

Öğrencilerin *çalıştıkları zaman dönemlerine* göre erteleme eğilimleri arasındaki farklılıklar TYVA ile analiz edilmiş ve her iki boyutta farklılıklar elde edilmiştir. Akademik erteleme eğilimleri için $F = 7,333$ ve $P = 0,0001$ olarak hesaplanmıştır. Öğrencilerin akademik erteleme eğilimlerinin en çok olduğu çalışma zamanının gece ve geç saatlerde yapılan çalışmalar olduğu sonucu ortaya çıkmıştır.

Tablo 6: Öğrencilerin Karar Vermede Etkili Olan Kişilere Göre Erteleme Eğilimleri Arasında Farklılık Testi

Erteleme Eğilimi	Etkili Kişi	N	Ortalama	Std. Sapma	Farklılık Bulunan Kişiler
Akademik	Kendim	197	35,6447	10,03543	Kendim-Kendim ve Ailem Birlikte
	Ailem	34	35,5882	8,63789	
	Kendim ve Ailem Birlikte	245	32,8449	9,19910	Ailem-Birden Fazla Seçenek
	Diğer	7	37,7143	10,20971	
	Birden Fazla Seçenek	3	23,3333	3,05505	

Öğrencilerin karar vermede etkili olan kişilere göre erteleme eğilimleri arasında farklılıklar araştırılmış ve her iki boyut için farklılıklar bulunmuştur. Akademik erteleme eğilimleri için $F= 3,780$ ve $P=0,005$ olarak hesaplanmıştır.

Öğrencilerin karar vermede etkili olan kişilere göre akademik erteleme eğilimlerine bakıldığında “kendim ve ailemle karar veririm” diyen öğrencilerin büyük çoğunlukta olduğu görülmüştür.

Tablo 7: Öğrencilerin Akademik Başarı Ortalaması Durumlarına Göre Erteleme Eğilimleri Arasındaki Farklılık Testi

Erteleme Eğilimi	Akademik Başarı	N	Ortalama	Std. Sapma	Akademik Ortalama
Akademik	2,5	271	35,4428	9,82568	2,5_3
	3	157	33,1019	8,86594	
	3,5	49	31,0816	9,94953	2,5_3,5
	4	9	32,0000	9,02774	

Öğrencilerin *akademik başarı ortalaması durumlarına göre erteleme eğilimleri* arasındaki farklılıklar TYVA ile analiz edilmiştir. Akademik erteleme eğilimleri $F= 4,143$ ve $P=0,006$ olarak hesaplanmıştır. Örneklem dahilindeki öğrencilerin akademik başarı ortalamalarının 2,5 olduğu (70) bunun da iyi bir başarı olduğu düşünüldüğünde bu öğrencilerin akademik ortalaması 4 (100) olan öğrencilere göre akademik erteleme eğilimlerinin yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 8: Öğrencileri Çalışmaya Teşvik Eden Unsurlara Göre Erteleme Eğilimleri Arasında Farklılık Testi

Erteleme Eğilimi	Teşvik unsuru	n	Ortalama	Std. Sapma	Teşvik
Akademik	Yeni şeyler öğrenmek, çalışmaktan haz duymak yeni bilgi ve beceriler kazanmak ve hedeflerime ulaşma isteği (a)	310	33,6677	9,63858	A_B
	Toplumda iyi bir statü ve prestije sahip olma, yüksek not alma ve çevremdeki insanların takdirini kazanma isteği (b)	156	35,6603	9,44696	B_C
	Birden fazla seçenek (c)	20	30,6500	9,31482	

Öğrencileri çalışmaya teşvik eden unsurlara göre erteleme eğilimleri arasında fark olup olmadığı TYVA ile araştırılmış ve farklılık bulunmuştur. Akademik erteleme eğilimleri $F= 3,675$ ve $P=0,026$ olarak hesaplanmıştır.

Tablo 9: Öğrencilerin (Rekreasyon) Boş Zamanlarını Değerlendirme Durumlarına Göre Erteleme Eğilimleri Arasında Farklılık Testi

Erteleme Eğilimi	Boş Zaman Değerlendirme	n	Ortalama	Std. Sapma	Boş Zaman
Akademik	Arkadaşlarla vakit geçirerek (a)	333	35,3784	9,58197	A_B
	Ders çalışarak (b)	49	28,7143	7,86077	
	Kısmi zamanlı işte çalışarak (c)	30	34,0333	8,65222	A_E
	Ailem evde ya da işyerinde yardımcı olmak (d)	42	34,4048	9,92179	B_D
	Birden fazla seçenek (e)	32	29,9688	9,32041	

Öğrencilerin (*rekreasyon*) boş zamanlarını değerlendirme durumlarına göre erteleme eğilimleri arasında fark olup olmadığı TYVA göre araştırılmış ve farklılık bulunmuştur. Akademik erteleme eğilimleri için $F= 7,134$ ve $P=0,0001$ olarak hesaplanmıştır. “Arkadaşlarla vakit geçirerek” zaman değerlendiren öğrencilerin akademik erteleme eğilimlerinin diğer seçeneklere göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışmada araştırma sorusu olan “**Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin Akademik Erteleme Algılamalarının Boyutu Nedir?**” Sorusunun cevabı araştırılmıştır.

Çanakkale Meslek Yüksekokulu İktisadi ve İdari Programlar Bölümü öğrencilerinin akademik erteleme eğilimlerini ortaya koyan çalışmada, ölçekte yer alan sorulara yönelik algılarının “yanlış” ve “çoğunlukla yanlış” olarak ortaya çıktığı saptanmıştır. Katılımcı öğrencilerin akademik anlamda erteleme düzeylerinin yüksek olduğu ifade edilebilir.

Lise ve üniversite öğrencileri üzerinde yapılan önceki çalışmalar incelendiğinde çıkan sonuçların, yapılan çalışmalar ile benzer sonuçlar ortaya koyduğu görülmektedir. Lise, yüksekokul ya da fakülte öğrencileri üzerindeki

sonuçlar genel olarak aynı sonuçlar taşıdığı ve meslek yüksekokulu öğrencilerin eğitim öğretim sürelerinin iki yıl olması erteleme konusunda algılamalarının beklenin dışında, akademik erteleme davranışlarının oldukça yüksek olduğu ifade edilebilir.

Değişkenler ile yapılan analiz sonuçları incelendiğinde;

Cinsiyete göre erteleme eğilimleri arasında farklılık incelenmiş ve akademik erteleme boyutunda *erkek öğrencilerin* erteleme algılamaları daha yüksek bulunmuştur. Bu sonuç diğer çalışmaları destekler niteliktedir.

Yaş kategorilerine göre erteleme davranışları arasında fark olup olmadığı araştırılmış ve farklılıklar bulunmuştur. Buna göre yaşı 30+ olan 10 öğrencinin erteleme eğilimleri tüm yaşlardan en düşük bulunmuştur. Yaşın artması ile alınan eğitimin öneminin farkında olunması erteleme davranışı azalttığı söylenebilir.

Bölüm kategorilerine göre erteleme algılamaları arasında fark olup olmadığı araştırılmış ve farklılıklar bulunmuştur. *Yerel Yönetimler Programı* öğrencilerinin *akademik erteleme* eğilimlerinin diğer programlara göre oldukça yüksek erteleme eğilimleri olduğu, en az akademik erteleme eğiliminin ise, Muhasebe 1. sınıf İkinci Öğretim Programı öğrencileri olduğu tespit edilmiştir.

Öğrencilerin çalıştıkları zaman dönemlerine göre erteleme eğilimleri arasındaki farklılıklar analiz edilmiş ve farklılıklar elde edilmiştir. Öğrencilerin akademik erteleme eğilimlerinin en çok olduğu çalışma zamanının gece ve geç saatlerde yapılan çalışmalar olduğu sonucu ortaya çıkmıştır.

Öğrencilerin karar vermede etkili olan kişilere göre erteleme öğrencilerin karar vermede etkili olan kişilere göre akademik erteleme eğilimlerine bakıldığında "*kendim ve ailemle karar veririm*" diyen öğrencilerin büyük çoğunlukta olduğu görülmüştür.

Öğrencilerin akademik başarı ortalaması durumlarına göre erteleme eğilimleri arasındaki farklılıklar analiz edilmiş ve örneklem dahilindeki öğrencilerin akademik başarı ortalamalarının 2,5 olduğu (70) bunun da iyi bir başarı olduğu düşünüldüğünde bu öğrencilerin akademik ortalaması 4 (100) olan öğrencilere göre akademik erteleme eğilimlerinin yüksek olduğu görülmektedir.

Öğrencileri çalışmaya teşvik eden unsurlara göre "Toplumda iyi bir statü ve prestije sahip olma, yüksek not alma ve çevremdeki insanların takdirini

kazanma isteği” seçeneğini tercih eden öğrenciler daha fazla akademik erteleme oranına sahip oldukları tespit edilmiştir.

Öğrencilerin rekreasyon (boş zamanları) değerlendirme durumlarına göre, “Arkadaşlarla Vakit Geçirerek” zaman değerlendiren öğrencilerin akademik erteleme eğilimlerinin diğer seçeneklere göre daha yüksek olduğu görülmektedir.

Bu sonuçlar ışığı altında öneriler sıralamak gerekirse;

Öğrencilerin erteleme yaptıkları alanlar ayrı bir çalışma ile tespit edilmelidir. Farklı değişkenlerle yola çıkarak erteleme yapılan alanların bulunması ve öğrencilerin bu alanları fark etmesi ile akademik erteleme davranışları azaltılabilir.

Eğitim ve öğretim sürecindeki ezber, zorlama ödevler, dayatma bilgilerin yerine öğrencinin öğrenmesi için yeni modeller geliştirilmesi akademik ertelemeyi önleyebilir. Örneğin ödev verirken, öğrencinin ilgi alanına uygun, öğrencinin kendisinin araştırıp seçebileceği ödevler verilebilir.

Zamanı yönetmenin hayata sağlayacağı olumlu katkılar öğrencilere anlatılmalı ve gerçekçilik kazandırılması için örnekler gösterilmelidir. Örneğin başarılı öğrencilerin iş hayatına etkisini göstermek için mezun öğrencilerle okuyan öğrencileri bir araya getirmek, kariyer günleri yapmak, ilgili sektörden isim yapmış kişilerle söyleşiler yapılabilir.

Öğrencilere, erteleme yaptığı alanları keşfedip, erteleme hastalığından kurtulma yöntemleri geliştirilmesi gerektiği anlatılmalıdır.

Sonuç olarak erteleme, kişinin kendinden kaynaklanan ve kendi kendini aldatmanın bir sonucudur. Diğer bir deyişle erteleme vazgeçmek demektir.

KAYNAKÇA

AŞIK Nuran Akşit, Yönetmel Beceri Olarak Zaman Yönetimi http://www.vizyon21yy.com/documan/Eğitim_Oğretim/rehberlik/Yonetmel_Bir_Beceri_Olarak_Zaman_Yonetimi.pdf

BALKIS Murat (2006), Öğretmen Adaylarının Davranışlarındaki Erteleme Eğiliminin, Düşünme ve Karar Verme Tarzları İle İlişkisi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü, Doktora Tezi, İzmir

BALKIS Murat ve DURU Erdinç (2009), Akademik Erteleme Davranışının Öğretmen Adayları Arasındaki Yaygınlığı, Demografik Özellikler ve Bi-

reysel Tercihlerle İlişkisi, Eğitimde Kuram ve Uygulama, 5 (1): 18-32-ISSN: 304-9496

ÇAKICI, Deniz Çiğdem (2003), Lise ve Üniversite Öğrencilerinde Genel ve Akademik Erteleme davranışının İncelenmesi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, AÜ. Eğitim Bilimleri Fakültesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara

ÇETİN Şaban, (2009) Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Akademik Erteleme Davranışlarına İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi Sayı:25, Ankara

ERDOĞAN Didem (2008) Akademik Erteleme Davranışının Benlik Saygısı, Durumluluk Kaygı ve Öz-Yeterlik İle Açıklanabilirliği, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Ankara

JOSEPH, Ray, Çev.Özlem KOŞAR(1997) Zaman Yönetimi, Epsilon Yayıncılık, İstanbul

KAĞAN Mücahit, (2009) Üniversite Öğrencilerinde Akademik Erteleme Davranışını Açıklayan Değişkenlerin Belirlenmesi, Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 2009, Cilt.42, Sayı:2, Ankara

LAKEIN, Alan (1995), Çev. SeldaTezcan, Zaman Hayattır, Rota Yayıncılık

PARILTI, Cemalettin(2003), Belli Bir Sürede Bitirilmesi Gereken İşlerde Son Ana Erteleme ve Bu Durumun Kişi Üzerindeki Etkileri, Kamu-İş, Cilt 7

TENGİLİMOĞLU, Dilaver ve COŞAN, Pınar, (2004),Yönetici Asistanlığı, Asil Yayın Dağıtım, Ankara

TUFAN Enver ve GÖK Murat(2009), Müzik Öğretmeni Adaylarının Genel ve Akademik Erteleme Eğilimlerinin Çeşitli değişkenler Açısından İncelenmesi

www.mc.metu.edu.tr/~pdrm/pdfs/brochure10.pdf, 05/05/2010 Uzm. Psikolog Mine ALADAĞ (erişim tarihi 09/11/2010)

<http://www.tdkterim.gov.tr/bts/?kategori=verilst&kelime=ertelemek&ayn=tam-2010> (erişim tarihi 14/10/2010)